

CAUZELE ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI iulie-august 2008^{*)}

Arestare preventivă. Lipsa motivării. Prelungire de către instanțe devenite necompetente. Întârziere în eliberarea reclamantului. Lipsa motivelor de prelungire a arestării. Condamnare în recurs fără audiere. Interceptarea convorbirilor telefonice. Nelegalitate. Suspendarea din funcție. Interzicerea automată a drepturilor părintești și a dreptului de vot. Art. 5 și art. 8 din Convenție și art. 3 din Protocolul nr. 1

1. Plasarea în arest preventiv a reclamantului, prin ordonanța procurorului din 2 august 2002, în temeiul art. 148 lit. h) CPP, nu a fost efectuată „potrivit căilor legale” deoarece procurorul nu a enumerat faptele pentru care a apreciat că menținerea în libertate a celui în cauză ar fi prezentat un pericol pentru ordinea publică, așa cum cereau dispozițiile pertinente în materie, contrar art. 5 alin. (1) din Convenție: *încălcare*.

2. Încheierile prin care s-a prelungit arestarea preventivă, precum și hotărârea de condamnare nu constituiau o bază legală pentru privarea de libertate a reclamantului, dată fiind lipsa de competență a instanțelor militare care le pronunțaseră de a judeca cauza după intrarea în vigoare a legii privind demilitarizarea poliției. Art. 5 alin. (1) din Convenție: *încălcare*.

3. Întârzierea de șaisprezece ore în eliberarea efectivă a reclamantului din pricina lipsei de diligență a autorităților implicate a condus la depășirea termenului minim inevitabil în executarea hotărârii definitive prin care se dispune eliberarea sa, cu consecința neîncadrării detenției în cauză într-unul din alineatele art. 5 din Convenție: *încălcare*.

4. Deciziile instanțelor de menținere a reclamantului în detenție nu au furnizat motive concrete în sprijinul tezei „pericolului pentru ordinea publică”, limitându-se, în esență, la a reproduce textul art. 148 lit. h) CPP într-o manieră stereotipă și la a mai adăuga, în mod abstract, motivul privitor la buna desfășurare a urmăririi penale; neprezentând faptele concrete referitoare la riscurile vizate în cazul punerii în libertate a celui în cauză și neluând în calcul măsurile alternative, autoritățile nu au furnizat motive „pertinente și suficiente” spre a justifica necesitatea menținerii acestuia în arest preventiv, în perioada în cauză, contrar art. 5 alin. (3) din Convenție: *încălcare*.

5. Condamnarea reclamantului în recurs de către Curtea de Casație, fără audierea sa nemijlocită, după decizia de achitare pronunțată în primă instanță, este contrară exigențelor art. 6 alin. (1) din Convenție: *încălcare*.

6. Dispozițiile art. 911-914 CPP, pe care se baza, la momentul faptelor, interceptarea și înregistrarea convorbirilor telefonice ale reclamantului nu aveau un caracter „previzibil” dată fiind absența, la epoca faptelor, a garanțiilor suficiente împotriva arbitrariului. Art. 8 alin. (1) din Convenție: *încălcare*.

7. Suspendarea temporară din funcția de ofițer de poliție, în cursul procedurii penale în care era acuzat de fapte de luare de mită, în pofida inconvenientelor pe care i le-ar fi putut produce, nu ar putea fi analizată ca o ingerință în dreptul persoanei interesate la respectarea vieții private, în sensul art. 8 alin. (2) din Convenție, mai ales că reclamantul nu pretindea că măsura respectivă l-ar fi împiedicat să

^{*)} În luna august 2008, Curtea Europeană a Drepturilor Omului s-a aflat în vacanță judecătorească. Prin urmare, numărul curent al Buletinului CEDO (9-10/2008) are ca perioadă de referință lunile iulie și august 2008 (n. red.).

găsească un loc de muncă în domeniul privat. Art. 8 alin. (1) din Convenție: *neîncălcare*.

8. Interzicerea automată a exercitării drepturilor părintești, în temeiul art. 64 și art. 71 C. pen., în redactarea lor de la epoca faptelor, fără efectuarea de către instanțe a unui control al tipului de infracțiune și al interesului minorilor, nu răspunde unei exigențe primordiale cu privire la interesele minorilor și, prin urmare, nu urmărește un scop legitim, precum protejarea sănătății, a moralei ori a educației minorilor. Infracțiunile de luare de mită și de sustragere de documente pentru care a fost condamnat reclamantul, erau total străine de problemele legate de autoritatea părintească, cu atât mai mult cu cât nu s-a pretins o lipsă de îngrijiri sau rele tratamente din partea reclamantului față de copilul său minor. Procedându-se astfel, a fost încălcat dreptul la respectarea vieții de familie, prevăzut de art. 8 din Convenție: *încălcare*.

9. Interdicția de a vota, decurgând în mod automat din art. 64 lit. a) și 71 C. pen., ca urmare a condamnării reclamantului prin decizia Curții de Casație din 18 iunie 2004, fără ca instanțele să poată face o apreciere a proporționalității măsurii în funcție de natura și gravitatea infracțiunii ori situația personală a celui în cauză, reprezintă o ingerință nejustificată în dreptul la vot. Art. 3 din Protocolul nr. 1: *încălcare*.

Cauza *CALMANOVICI împotriva României*, cererea nr. 42250/02, hotărârea din 1 iulie 2008⁷⁾

În cauza *Calmanovici împotriva României*, Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a III-a), într-o cameră compusă din: Josep Casadevall, președinte, Corneliu Bîrsan, Boštjan M. Zupančič, Alvina Gyulumyan, Egbert Myjer, Ineta Ziemele, Luis López Guerra, judecători, și Santiago Quesada, grefier de secție, după deliberarea din camera de consiliu, de la data de 10 iunie 2008, a pronunțat următoarea hotărâre, adoptată la aceeași dată:

⁷⁾ Traducere de *Gabriela Ionesi*, grefier documentarist la Curtea de Apel Iași.

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea (nr. 42250/02) îndreptată împotriva României, de un resortisant al acestui stat, dl. Viorel Calmanovici („reclamantul”), care a sesizat Curtea la 25 octombrie 2002, în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”).

2. Reclamantul este reprezentat de d-na Diana-Olivia Hatneanu, avocată la București. Guvernul român („Guvernul”) este reprezentat prin agentul său, dl. Răzvan-Horațiu Radu, de la Ministerul Afacerilor Externe.

3. Reclamantul a pretins, în special, în temeiul art. 5 alin. (1) și (3) și art. 6 din Convenție, ilegalitatea și lipsa necesității arestării și menținerii sale în arest preventiv, precum și inechitatea procedurii penale desfășurate împotriva sa. De altfel, invocând art. 8 din Convenție și art. 3 din Protocolul nr. 1, el s-a plâns de atingerea adusă dreptului său la respectarea vieții private și de familie, precum și a dreptului la alegeri libere, datorită măsurilor de supraveghere ce i-au fost aplicate, precum și a interdicției *ex lege* a drepturilor sale părintești și a dreptului de vot pe durata executării pedepsei cu închisoarea.

4. La 4 iulie 2005, Curtea a decis să îi comunice Guvernului cererea. Așa cum prevede art. 29 alin. (3) din Convenție, a decis că vor fi examinate în același timp admisibilitatea și fondul cauzei.

ÎN FAPT

I. Împrejurările cauzei

5. Reclamantul s-a născut în 1972 și locuiește la București.

A. Interceptarea convorbirilor telefonice și supravegherea reclamantului de serviciile speciale

6. La 15 iulie 2002, C.J., comerciant de naționalitate chineză, a făcut o declarație la Parchetul de pe lângă Tribunalul Militar București, care a fost consemnată într-un proces-verbal. El l-a denunțat pe R.P. și pe reclamant, la acea vreme ofițeri de poliție, în cadrul serviciului însărcinat cu combaterea criminalității economice și financiare, motivând că, la 10 iulie 2002, cel de-al doilea i-ar fi cerut 2.000 dolari americani (USD), pentru a-i înapoia documentele contabile ale societății sale, confiscate de poliție. C.J. a luat legătura cu R.P., pe care îl cunoștea deja, pentru ca acesta să intervină pe lângă reclamant și să negocieze suma în cauză.

Procesul-verbal menționa că C.J. vorbea bine limba română și că nu a fost necesară prezența unui interpret.

7. La 15 iulie 2002, procurorul N.C. de la Parchetul de pe lângă Tribunalul Militar București a autorizat serviciile speciale să procedeze la înregistrarea de imagini și convorbiri telefonice privind pe reclamant, pe R.P. și C.J. Conform textului autorizației, interceptarea și înregistrarea vizau „și telefoanele” mobile ale lui R.P. și C.J. Procurorul preciza că, în temeiul denunțului lui C.J., existau indicii pertinente privind comiterea, de către reclamant și R.P., a infracțiunii de luare de mită. Autorizația în cauză era valabilă pentru o durată de treizeci de zile și făcea trimitere la art. 911-914 din Codul de procedură penală (CPP).

8. La 18 iulie 2002, procurorul a dispus punerea sub ascultare a telefonului mobil al reclamantului, pentru o perioadă de treizeci de zile, invocând aceleași motive și făcând trimitere la aceleași articole din Codul de procedură penală. La 22 iulie 2002, un procuror de pe lângă parchetul mai sus-amintit a solicitat „supravegherea activităților reclamantului” și ale lui R.P., în zilele de 22 și 23 iulie 2002, de către serviciile speciale ale direcției generale din Ministerul de Interne, responsabilă cu informația și protecția internă, precizând și numerele de înmatriculare ale mașinilor acestora.

9. La 22 iulie 2002, către orele 22.00, R.P. a fost interpellat de procuror și serviciile speciale, care îl supravegheaseră și filmaseră, în cadrul unui flagrant delict, pus în scenă cu ajutorul lui C.J. La 23 iulie 2002, procurorul a dispus arestarea preventivă a lui R.P. și declanșarea urmăririi penale împotriva reclamantului.

B. Arestarea și menținerea reclamantului în arest preventiv

10. Prin două ordonanțe din 2 august 2002, date în temeiul art. 148 lit. h) CPP, un procuror de pe lângă Tribunalul Militar București a pus în mișcare acțiunea penală împotriva reclamantului și l-a arestat provizoriu, pentru o perioadă care expira la 31 august 2002. Reclamantul era bănuit de luare de mită și de sustragere de documente. Procurorul a redactat aceste documente pe formulare tipizate, care făceau trimitere la art. 146, art. 148 și art. 151 CPP și le-a completat mai ales cu un rezumat al faptelor de care era acuzat reclamantul, precizând că acesta din urmă se afla în ipoteza prevăzută de art. 148 lit. h) CPP, al cărui text îl reproducea.

11. Cercetarea reclamantului a fost înscrisă cu titlu provizoriu în cazierul judiciar al acestuia.

12. Prin încheierea de ședință din 12 august 2002, Tribunalul Militar București a admis recursul reclaman-

tului împotriva ordonanței de arestare din 2 august 2002, motivând că această ordonanță încălca art. 136, art. 137 și art. 148 lit. h) CPP. Tribunalul a hotărât că ordonanța în cauză nu preciza în concret probele în baza cărora s-a impus arestarea preventivă a reclamantului, iar menținerea sa în detenție constituia un pericol pentru ordinea publică. Cu privire la acest din urmă aspect, tribunalul a menționat că pericolul sus-menționat, care nu exista în speță, nu trebuia să fie confundat cu „pericolul social al faptelor” pe care cel în cauză le-ar fi comis și că parchetul ar fi trebuit să mai ia în calcul, conform art. 136 alin. (3) CPP, buna conduită a reclamantului în societate, faptul că era căsătorit și tată al unui copil și că nu avea antecedente penale.

13. Prin încheierea de ședință din 20 august 2002, Curtea Militară de Apel București a admis recursul («recurs») parchetului și a confirmat arestarea provizorie dispusă prin ordonanța sus-menționată. Curtea militară de apel a constatat că faptele de care era acuzat reclamantul erau sancționate cu o pedeapsă cu închisoarea mai mare de doi ani, în baza art. 148 lit. h) CPP și că, în ceea ce privește pericolul pentru ordinea publică, parchetul a prezentat posibilitatea ca cel în cauză să obstrucționeze desfășurarea anchetei și, prin urmare, aflarea adevărului. Observând că în dosar existau probe cu privire la vinovăția reclamantului și că nu exista niciun motiv de nulitate a ordonanței în cauză, curtea militară de apel a decis în sensul legalității și temeiniciei acesteia.

14. Prin încheierea din 20 august 2002, Tribunalul Militar București a admis cererea parchetului și, citând textul art. 148 lit. h) CPP - într-un paragraf în care se făcea referire fără a se face distincție între reclamant și coacuzatul R.P. - a prelungit cu douăzeci de zile arestarea preventivă a reclamantului, cu începere de la 1 septembrie 2002, fără a răspunde argumentelor acestuia referitoare la art. 136 alin. (3) CPP. Recursul formulat de reclamant a fost respins prin încheierea de ședință a Curții Militare de Apel București, din 5 septembrie 2002, ale cărei motive, fără a distinge între reclamant și coacuzatul, precizau că aceștia riscau o pedeapsă cu închisoarea mai mare de doi ani, că punerea în libertate reprezenta un pericol pentru ordinea publică, iar arestarea provizorie era necesară pentru buna desfășurare a urmăririi penale.

15. La ședința din 19 septembrie 2002, Tribunalul Militar București a respins ca nefondată excepția ridicată de reclamant, cu privire la necompetența instanțelor militare de a judeca dosarul său, din momentul intrării în vigoare a Legii nr. 360/2002 privind statutul polițistului («Legea nr. 360/2002»), conform căreia polițiștii

deveneau funcționari publici, pierzându-și statutul de militari. Prin încheierea de ședință pronunțată în aceeași zi, tribunalul a admis cererea parchetului și a prelungit cu încă treizeci de zile arestarea provizorie a reclamantului, de la 21 septembrie la 20 octombrie 2002. Referindu-se, fără a face deosebire, la reclamant și coinculpat, tribunalul a admis că menținerea lor în arest era justificată, deoarece procurorul nu luase încă o decizie în dosarul de urmărire penală, iar punerea lor în libertate putea afecta procesul penal, făcând mai dificilă executarea măsurilor pe care procurorul-șef al parchetului le-ar fi putut dispune ulterior. Prin încheierea de ședință din 15 octombrie 2002, Curtea Militară de Apel București a menținut hotărârea tribunalului. Făcând referire în aceeași frază la doi inculpați, ea a observat că urmărirea penală vizau fapte de luare de mită, iar punerea în libertate a celor în cauză prezenta un real pericol pentru ordinea publică.

16. Prin încheierea de ședință din 7 octombrie 2002, Tribunalul Militar București a admis cererea parchetului și a prelungit cu treizeci de zile detenția provizorie a reclamantului, de la 21 octombrie la 19 noiembrie 2002. Într-un paragraf care îi viza fără a face deosebire între reclamant și coinculpat, tribunalul a considerat că erau întrunite condițiile prevăzute de art. 136 și art. 148 lit. h) CPP, iar motivele pe care se fundamentase arestarea preventivă erau încă valabile, menționând în subsidiar necesitatea asigurării bunei desfășurări a procesului penal. Prin încheierea de ședință din 31 octombrie 2002, Curtea Militară de Apel București, statuând în ultimă instanță, a confirmat această hotărâre. Referindu-se în același paragraf la doi coinculpați, ea aprecia că faptele grave de care aceștia erau acuzați, ținând de infracțiunea de luare de mită, calitatea lor precum și modalitatea în care ei comiseseră aceste fapte justificau concluzia că punerea în libertate putea prezenta un pericol pentru ordinea publică.

17. Prin decizia definitivă din 7 decembrie 2002, Curtea Militară de Apel București a casat hotărârea din 11 noiembrie 2002, dată în fond de Tribunalul Militar București (infra, § 24), cu motivarea că, din momentul intrării în vigoare a Legii nr. 360/2002, competența de soluționare a cauzei în fond revenea instanțelor de drept comun, sub sancțiunea nulității absolute, aceste dispoziții aplicându-se și în faza de urmărire penală. Ea a decis că, deoarece nu își declinase competența, așa cum ar fi trebuit să facă, tribunalul nesocotise dispozițiile sancționate cu nulitatea absolută. Cu toate acestea, apreciind că tribunalul militar își declinase competența și că măsurile referitoare la menținerea în arest erau printre cele care necesitau urgență, curtea militară de apel a făcut aplicarea art. 43 alin. (6) CPP și a menținut

dispozitivul hotărârii în ceea ce privea prelungirea detenției provizorii a reclamantului, de la 20 noiembrie la 19 decembrie 2002.

18. Prin încheierea de ședință din 19 decembrie 2002, Curtea Supremă de Justiție, statuând în ultimă instanță, a confirmat competența instanțelor de drept comun în speță, având în vedere intrarea în vigoare a Legii nr. 360/2002 și a decis prelungirea arestării preventive a reclamantului, de la 20 decembrie 2002 la 18 ianuarie 2003.

19. Prin încheierea de ședință din 15 ianuarie 2003, Curtea de Apel București a admis, în temeiul art. 197 alin. (2) CPP, excepția nulității absolute a măsurilor și actelor procedurale adoptate de instanțele militare necompetente și a constatat, din acest motiv, încetarea de drept a detenției provizorii a reclamantului, cu începere de la 21 octombrie 2002, dată la care tribunalul militar necompetent, sesizat prin rechizitoriu, prelungește detenția provizorie în litigiu. Făcând referire la art. 5 alin. (1) din Convenție, ea a hotărât că detenția provizorie decisă de o instanță necompetentă era nelegală.

20. În recursul parchetului, prin încheierea de ședință din 17 ianuarie 2003, Curtea Supremă de Justiție a casat decizia precitată și a decis menținerea reclamantului în arest preventiv. Ea a hotărât, pe de o parte, că Curtea de Apel București trebuia să examineze numai aspectul pentru care fusese sesizată și că aceasta nu era competentă să anuleze măsurile privind detenția provizorie a reclamantului, a cărei regularitate fusese confirmată de curtea militară de apel și de Curtea Supremă de Justiție, în deciziile respectiv din 7 și din 19 decembrie 2002. Ea a decis, pe de altă parte, că curtea de apel nu avea motive să își constate propria necompetență, precum și faptul că art. 197 alin. (2) CPP nu fusese încălcat.

21. Reclamantul a fost menținut în detenție provizorie până la 18 martie 2003, data deciziei de achitare a Curții de Apel București (infra, § 27).

C. Procedura penală în fond împotriva reclamantului

22. Prin rechizitoriul din 25 septembrie 2002 al procurorului N.C., Parchetul Național Anticorupție («PNA») i-a trimis pe reclamant și pe R.P. în judecată, pentru luare de mită și pentru sustragere de documente.

23. La o dată neprecizată, reclamantul a cerut Tribunalului Militar București să constate nulitatea actelor de urmărire penală și a rechizitoriului PNA, subliniind mai ales nulitatea interceptărilor telefonice ale lui și ale familiei acestuia și a înregistrărilor audio care îl

vizau. Prin încheierea de ședință din 14 octombrie 2002, Tribunalul Militar București a respins cererea reclamantului, motivând că actele autorizate de procuror între 15 și 22 iulie 2002 nu îl vizau pe cel în cauză și că acestea urmau a fi discutate la dezbateri. Cu toate acestea, a admis cererea reclamantului cu privire la consultarea întregului dosar penal, adică a părții clasificate „strict confidențiale” de către parchet și care conținea, între altele, autorizațiile procurorului de punere sub ascultare a coînculpaților și a lui C.J. și transcrierea convorbirilor telefonice ale acestora.

24. Prin hotărârea din 11 noiembrie 2002, Tribunalul Militar București l-a condamnat pe reclamant la o pedeapsă de cinci ani de închisoare, pentru fapte de luare de mită și sustragere de documente. Examinând fișa postului celui în cauză, precum și mărturiile, tribunalul a considerat că faptele comise intrau în atribuțiile lui de serviciu, de ofițer de poliție.

25. În apelul reclamantului, prin decizia din 7 decembrie 2002, Curtea Militară de Apel București a casat hotărârea precitată, motivând că tribunalul militar nu mai era competent cu privire la reclamant, ca urmare a intrării în vigoare a Legii nr. 360/2002. Ea a trimis cauza spre rejudecare în primă instanță la Curtea de Apel București.

26. Curtea de Apel București a procedat la o nouă audiere a martorilor acuzării și ai apărării, l-a audiat pe reclamant și pe R.P. Conform reclamantului, C.J., asistat de un interpret, ar fi indicat, cu această ocazie, că nu cunoștea persoana care denunțase faptele incriminate.

27. Prin decizia din 18 martie 2003, Curtea de Apel București, aplicând principiul *in dubio pro reo*, l-a achitat pe reclamant de toate faptele puse în sarcina sa, mai ales datorită contradicțiilor dintre principalele probe ale acuzării, adică declarațiile succesive ale denunțatorului C.J. și ale coînculpatului R.P. În decizia sa, a cărei parte referitoare la examinarea probelor privitoare la reclamant conținea aproximativ douăsprezece pagini, curtea de apel releva mai ales că:

„[În fața organelor însărcinate cu ancheta] denunțul oral și declarațiile ulterioare ale lui C.J. au fost înregistrate în procese-verbale, cu nesocotirea exigențelor procedurale în materie, în măsura în care C.J. nu a făcut declarațiile în prezența unui interpret de limbă chineză. (...) Este de subliniat faptul că există numeroase contradicții între denunț și alte declarații succesive (ale lui C.J.), fapt care este de natură a ridica serioase îndoieli asupra veridicității lor. [Curtea de apel reproduce fragmente din diverse declarații făcute în fața ei de C.J. la 15 iulie 2002] (...) Declarațiile lui C.J. nu conving curtea asupra faptului că inculpatul

[reclamantul] i-ar fi cerut o sumă oarecare (...), iar versiunea lui C.J. cu privire la fapte nu este susținută prin declarațiile martorilor, colegi ai celui în cauză. Faptul că prenumele inculpatului apare în convorbirile telefonice dintre C.J. și coînculpatul R.P. nu conduce la concluzia că cel în cauză ar fi fost implicat [în faptele incriminate], pentru următoarele motive: (...) În plus, declarațiile coînculpatului R.P. și cele ale denunțatorului C.J. prezintă următoarele contradicții: (...)

Din conținutul înregistrărilor convorbirilor telefonice, nu reiese în mod concret că coînculpatul R.P. i-ar fi făcut o ofertă celui în cauză, din partea cetățenilor chinezi, și nici că cel în cauză ar fi pretins o oarecare sumă de bani. (...) Aceste înregistrări nu sunt verosimile, în privința conținutului lor și în raport de calificările juridice reținute împotriva celui în cauză. De altfel, singurele declarații care îl incriminează pe acesta sunt cele ale denunțatorului C.J. și ale coînculpatului R.P., declarații contradictorii și necoroborate cu alte mijloace de probă, astfel că acestea vor fi respinse în parte, întrucât nu reflectă adevărul. Mai trebuie observat și faptul că există în declarațiile lui C.J. elemente susținute de coînculpatul R.P. și prin urmare nu este vorba despre o probă directă (...) În speță, având în vedere probele administrate, nu rezultă neîndoiește faptul că cel în cauză ar fi comis infracțiunea de luare de mită, ceea ce ar justifica răsturnarea prezumției de nevinovăție; îndoielile existente se interpretează în favoarea celui în cauză (*in dubio pro reo*). (...)”

28. Cu privire la infracțiunea de sustragere de documente, curtea de apel a făcut trimitere în același timp la măsurile stricte de siguranță luate în privința documentelor contabile și la declarațiile martorilor referitoare la condițiile nespecifice de transport și de aplicare a sigiliului pe anumiți saci care conțineau documente, și a conchis că probele administrate nu erau suficiente pentru a dovedi că reclamantul a sustras documente contabile.

29. La 19 martie 2003, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel București a formulat recurs împotriva deciziei precitate, în fața Înaltei Curți de Casație și Justiție („Curtea de Casație”), noua denumire a Curții Supreme de Justiție, după anul 2003.

30. La o dată neprecizată care, conform Guvernului, ar fi fost ulterioară intrării în vigoare, la 14 octombrie 2003, a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 89/2003 de modificare a Legii nr. 360/2002, reclamantul a fost suspendat din funcția de ofițer de poliție.

31. La 3 noiembrie 2003, PNA a depus motivele de recurs, întemeiate pe alin. (17) și (18) ale art. 3859 CPP.

În concluziile scrise, prin intermediul avocatului său, reclamantul a subliniat nulitatea recursului, pe motiv că acesta fusese formulat de un parchet incompetent, și că fusese tardiv motivat de PNA, competent în materie. El a mai cerut, în temeiul probelor furnizate Curții de Apel București, menținerea deciziei de achitare, datorită nelegalității și contradicțiilor acestor probe. În opinia reclamantului, din probele în cauză nu reieșea că ar fi pretins sau ar fi acceptat, direct sau indirect, plata unei sume de bani de către C.J. Între altele, reclamantul mai arăta nelegalitatea probelor reprezentate de înregistrările convorbirilor telefonice efectuate înainte de declanșarea urmăririi penale. De asemenea reclamantul contesta și faptul că ar fi fost interlocutorul lui R.P., în convorbirea din 17 iulie 2002, pe care parchetul își întemeia recursul, având în vedere mențiunea „probabil” indicată de autoritățile însărcinate să identifice dacă vocea în cauză era a acestuia.

32. Curtea de casație nu a procedat la o nouă audiere a martorilor sau a reclamantului. Încheierea de ședință din 10 iunie 2004, de la dezbaterile privind recursul, prevede în partea sa pertinentă:

„Cu privire la fondul recursului, procurorul a cerut casarea deciziei (din 18 martie 2003) pentru motivele depuse la dosar și condamnarea inculpatului (reclamantul) (...). Avocații (inculpaților) au solicitat respingerea recursului. Având ultimul cuvânt, inculpații au fost de acord cu concluziile avocaților lor.

Din lipsă de timp pentru examinarea acestor probe din dosar, Curtea amână pronunțarea deciziei (...)

33. Prin decizia din 18 iunie 2004, Curtea de casație a respins excepția nulității recursului, motivând că fiecare din cele două parchete acționase în limitele competențelor lor, având în vedere modificarea dispozițiilor legale pertinente. Pe fond, ea l-a condamnat pe reclamant la pedeapsa cu închisoarea, de trei ani și șase luni și i-a aplicat, prin urmare, dispozițiile art. 64 lit. a)-c) și art. 71 C. pen., referitoare la pedepsele complementare și accesorii. Din dosar a rezultat că reclamantul era tatăl unui copil în vârstă de doi ani, la epoca faptelor. Curtea de casație nu a răspuns motivărilor reclamantului privind nelegalitatea și lipsa valorii probante a înregistrărilor convorbirilor sale telefonice. Prin aceeași decizie, a l-a condamnat pe R.P. la doi ani de închisoare, făcând aplicarea circumstanțelor atenuate. Fragmentele pertinente ale deciziei prevăd că:

„Din ansamblul probelor prezentate în speță rezultă că elementul material al infracțiunii de luare de mită (...) este în întregime dovedit. Vinovăția reclamantului este dovedită de procesul-verbal în care se consemnează

denunțul oral, prin declarațiile denunțatorului C.J. cu privire la discuția pe care a avut-o cu cel în cauză (...) (și de) înregistrarea convorbirii telefonice din 17 iulie 2002. (...) De altfel, declarațiile martorilor și analiza comparativă a documentelor găsite asupra denunțatorului și în sacul de plastic desigilat confirmă în mod limpede sustragerea documentelor contabile în cauză (...) Față de acestea, decizia de achitare a coînculpaților (...) nu este susținută de mijloacele de probă furnizate (...)”

D. Neparticiparea reclamantului la alegerile din 2004 și liberarea sa condiționată în septembrie 2005

34. Conform unei adrese din 4 ianuarie 2006, adresată guvernului de administrația închisorii Jilava, reclamantul, ca urmare a condamnării sale la o pedeapsă cu închisoarea prin decizia Curții de casație din 18 iunie 2004, nu îndeplinea condițiile care să îi permită exercitarea dreptului de vot al acestuia la alegerile parlamentare și prezidențiale organizate la închisoarea Jilava, la 28 noiembrie și 12 decembrie 2004.

35. Ca urmare a sesizării comisiei competente de la închisoarea Jilava, în care reclamantul își ispășea pedeapsa, judecătoria București, prin hotărârea din 20 septembrie 2005, a dispus liberarea condiționată a reclamantului.

36. Parchetul nedeclarând recurs, hotărârea sus-menționată a devenit definitivă și executorie la expirarea termenului de recurs, adică la 26 septembrie 2005, la miezul nopții.

37. La 27 septembrie 2005, la orele 10.51, judecătorul delegat al Judecătoriei București, însărcinat cu executarea pedepselor cu închisoarea, a trimis un fax la închisoarea Jilava, spre a informa personalul închisorii cu privire la pronunțarea hotărârii din 20 septembrie 2005 și prin care se dispuneau măsurile necesare punerii în libertate a reclamantului.

38. Reclamantul a fost efectiv liberat la 27 septembrie 2005, la orele 16.30.

39. Cu privire la intervalul de timp scurs între orele 10.51 și 16.30, administrația închisorii Jilava preciza, în adresa din 4 ianuarie 2006 sus-menționată, că la 27 septembrie 2005, alți patru deținuți fuseseră eliberați și că a fost necesară redactarea, pentru fiecare, a documentelor privitoare la punerea lor în libertate. Sub acest aspect, ea arăta că activitățile administrative referitoare la liberarea deținuților necesitau o durată considerabilă, ce nu poate fi cuantificată, întrucât nu este reglementată prin lege.

II. Dreptul și practica interne pertinente

A. Codul de procedură penală

1. Dispozițiile și jurisprudența pertinente, referitoare la plasarea și menținerea în arest preventiv

40. Articolele pertinente ale Codului de procedură penală („CPP”), așa cum erau în vigoare la epoca faptelor și până la modificarea acestora prin Legea nr. 281/2003, publicată în Monitorul Oficial din 1 iulie 2003, și prin ordonanțele de urgență nr. 66 din 10 iulie 2003 și nr. 119 din 24 octombrie 2003, prevedeau că:

Art. 136 [Scopul și categoriile măsurilor preventive]

„În cauzele privitoare la infracțiuni pedepsite cu închisoare, pentru a se asigura buna desfășurare a procesului penal ori pentru a se împiedica sustragerea învinutului sau inculpatului de la urmărirea penală, (...) se poate lua față de acesta una din următoarele măsuri preventive: a) reținerea; b) obligarea de a nu părăsi localitatea; c) arestarea preventivă.

(...) măsurile arătate la lit. b) și c) se pot lua numai de procuror sau de instanța de judecată.

Alegerea măsurii ce urmează a fi luată se face ținându-se seama de scopul acesteia, de gradul de pericol social al infracțiunii, de sănătatea, vârsta, antecedentele și alte situații privind persoana față de care se ia măsura.”

Art. 137 [Cuprinsul actului prin care se ia măsura preventivă]

„Actul prin care se ia măsura preventivă trebuie să arate fapta care face obiectul învinuirii sau inculpării, textul de lege în care aceasta se încadrează, pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită și temeiurile concrete care au determinat luarea măsurii preventive.”

Art. 148 [Condițiile și cazurile în care se dispune arestarea inculpatului]

„Măsura arestării inculpatului poate fi luată [de procuror] dacă sunt întrunite condițiile prevăzute în art. 143 [acest articol prevede existența probelor sau indiciilor că a fost săvârșită o infracțiune] și numai în vreunul din următoarele cazuri:

(...)

d) sunt date suficiente că inculpatul a încercat să zădărnicească aflarea adevărului, prin influențarea vreunui martor sau expert, distrugerea ori alterarea mijloacelor materiale de probă sau prin alte asemenea fapte;

(...)

h) inculpatul a săvârșit o infracțiune pentru care legea prevede pedeapsa închisorii mai mare de 2 ani, iar lăsarea sa în libertate ar prezenta un pericol pentru ordinea publică.”

41. Cu privire la art. 148 lit. h) CPP și la noțiunea de „pericol pentru ordinea publică”, Curtea de Apel București a decis, în decizia din 9 aprilie 2004, că simpla reproducere a dispozițiilor art. 148 lit. h), atunci când plasarea în arest preventiv a unui inculpat, fără o motivație concretă, așa cum impune art. 137 al acestui cod, a faptelor sau motivelor pentru care menținerea în libertate a acestei persoane ar constitui un pericol de ordine publică, este susceptibilă de a lăsa loc arbitrarului. Curtea de Apel București a hotărât în această decizie, precum și în deciziile sale din 18 februarie, 2 aprilie 2002 și 18 februarie 2003, că pericolul pentru ordinea publică în cauză nu se prezumă, ci trebuie dovedit, mai ales cu privire la riscul unei noi infracțiuni a inculpatului sau la reacția publică declanșată de faptele comise. Rezonanța în opinia publică, o anume stare de nesiguranță generată de faptele comise sau aspectele referitoare la persoana acuzatului au fost avute în vedere ca elemente constitutive ale pericolului pentru ordinea publică, noțiune care ar trebui să se deosebească de aceea de „pericol social al faptelor” comise (deciziile din 28 februarie 1997 și 16 noiembrie 2005 ale Curților de Apel Brașov și Oradea, respectiv decizia din 16 august 1990 a Curții Supreme de Justiție). În mod oarecum diferit, în decizia din 15 martie 2002 cu privire la faptele de înșelăciune, Curtea Supremă de Justiție a considerat că existența unui pericol pentru ordinea publică trebuie să fie examinată nu doar din perspectiva profilului personal al inculpatului, ci și a pericolului social al infracțiunii pentru care este urmărit acuzatul, a reacției publice față de comiterea infracțiunii și a posibilității ca alte persoane să comită fapte similare, în absența unei reacții ferme împotriva persoanelor acuzate de astfel de fapte. În mai multe decizii în care instanțele interne au constatat absența motivelor concrete și a probelor conform cărora menținerea în libertate a unui inculpat ar constitui un pericol pentru ordinea publică, acestea au decis punerea în libertate a celor în cauză, fără a trimite în primă instanță, pentru o nouă examinare, dosarul privitor la menținerea inculpatului în arest preventiv (deciziile din 4 februarie 1998, 18 februarie 2003 și 16 noiembrie 2005 ale Curților de Apel Brașov, București, Oradea).

42. Art. 146 CPP prevede că procurorul poate dispune arestarea provizorie a unei persoane reținute, printr-o ordonanță motivată, dacă apreciază că acest lucru este necesar pentru urmărirea penală și dacă sunt îndeplinite condițiile impuse de art. 143 și de unul din alineatele art. 148 CPP. Art. 151 dispune că mandatul de arestare provizorie a inculpatului, întocmit de procuror, mandat care trebuie să fie redactat în baza ordonanței privitoare la această măsură, trebuie să arate, între altele, motivele

concrete care au determinat privarea de libertate. Art. 155 precizează că arestarea provizorie a unui inculpat poate fi prelungită de instanța competentă, dacă este necesar și numai motivat.

2. Dispozițiile și jurisprudența pertinente în materia competenței instanțelor și a nulității

43. Dispozițiile pertinente în materie sunt următoarele:

Art. 43 alin. (6) [Conflictul de competență]

„Instanța care și-a declinat competența ori s-a declarat competentă cea din urmă ia măsurile și efectuează actele ce reclamă urgență.”

Art. 197 alin. (2) și (3)

„(2) Dispozițiile relative la competența după materie sau după calitatea persoanei (...) sunt prevăzute sub sancțiunea nulității (...)

(3) Nulitatea prevăzută în alin. (2) nu poate fi înlăturată în nici un mod. Ea poate fi invocată în orice stare a procesului și se ia în considerare chiar din oficiu.”

44. În decizia din 6 septembrie 2004, Înalta Curte de Casație și Justiție a decis că nu există conflict de competență și că, în concluzie, art. 43 CPP nu își găsește aplicabilitatea, în cazul pronunțării unei decizii de casare cu trimitere a unei cauze la instanța competentă.

Art. 382 alin. (3)

„Când prima instanță a dispus arestarea inculpatului [arestarea preventivă], instanța de apel poate menține măsura arestării în caz de desființare a hotărârii.”

3. Dispozițiile pertinente în materia recursului împotriva unei decizii nesusceptibile de apel

45. Dispozițiile pertinente la epoca faptelor, precum și cele intrate în vigoare la 6 septembrie 2006, după modificarea Codului de procedură penală prin Legea nr. 356/2006 sunt descrise în cauza *Mircea împotriva României* (nr. 41250/02, §§ 30-31, 29 martie 2007). Dispozițiile legale de mai jos sunt de asemenea pertinente:

Art. 385⁶ alin. (3)

„Recursul declarat împotriva unei hotărâri care (...) nu poate fi atacată cu apel, nu este limitat la motivele de casare (...), iar instanța este obligată ca, în afara temeiurilor invocate și cererilor formulate de recurent, să examineze întreaga cauză sub toate aspectele.”

Art. 385⁹

„Hotărârile sunt supuse casării în următoarele cazuri: (...)

17. când faptei săvârșite i s-a dat o greșită încadrare juridică;

18. când s-a comis o eroare gravă de fapt.”

4. Dispozițiile referitoare la interceptările telefonice și la înregistrarea de imagini

46. Dispozițiile pertinente în materie, în redactarea de la epoca faptelor, înainte de modificarea Codului de procedură penală prin Legea nr. 281/2003, precum și după această modificare, sunt descrise în hotărârea *Dumitru Popescu împotriva României* (nr. 2) (nr. 71525/01, §§ 44 și urm., 26 aprilie 2007). Dispozițiile următoare, care se citeau astfel la epoca faptelor, sunt de asemenea pertinente în speță:

Art. 913

„Modalitățile și condițiile de efectuare a înregistrărilor arătate în art. 911 și 912 sunt aplicabile și în cazul oricărei alte înregistrări a convorbirilor pe bandă magnetică, autorizate conform legii.”

Art. 914

„Dispozițiile art. 911 sunt aplicabile și în cazul înregistrării de imagini, iar procedura de certificare a acestora este cea prevăzută în art. 912 (...).”

5. Art. 4081 referitor la cererea de revizuire în cazul unei hotărâri privind încălcarea, constatată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului

47. Ca urmare a modificării Codului de procedură penală prin Legea nr. 356/2006, intrată în vigoare la 6 septembrie 2006, articolul în cauză prevede astfel în partea sa pertinentă:

„1. Hotărârile definitive pronunțate în cauzele în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat o încălcare a unui drept prevăzut de Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale pot fi supuse revizuirii, dacă consecințele grave ale acestei încălcări continuă să se producă și nu pot fi remediate decât prin revizuirea hotărârii pronunțate.

2. Pot cere revizuirea:

a) persoana al cărei drept a fost încălcat; (...).”

B. Codul penal

48. La epoca faptelor, dispozițiile pertinente ale Codului penal stipulau că:

Art. 64

„Pedeapsa complementară a interdicției unor drepturi constă în interzicerea unuia sau unora din următoarele drepturi:

a) dreptul de a alege și de a fi ales în autoritățile publice sau în funcții electivice publice; (...)

d) drepturile părintești;”

Art. 71

„Pedepșa accesorie constă în interzicerea tuturor drepturilor prevăzute în art. 64.

Condamnarea la pedeapsa detențiunii pe viață sau a închisorii atrage de drept interzicerea drepturilor arătate în alineatul precedent din momentul în care hotărârea de condamnare a rămas definitivă și până la terminarea executării pedepsei, până la grațierea totală sau a restului de pedeapsă (...)

49. Art. 71 precitat a fost modificat prin Legea nr. 278/2006, intrată în vigoare la 11 august 2006, aplicarea pedepsei accesorii constând în interzicerea dreptului prevăzut de art. 64 lit. d) fiind lăsată, din acel moment, la aprecierea instanțelor însărcinate cu procesul penal împotriva celui în cauză. Intrarea în vigoare a noului Cod penal, care a fost adoptat în 2004 și care nu prevede modificarea art. 64 lit. a) și d) și art. 71, a fost prorogată în mai multe rânduri, ultima oară până în septembrie 2008, pentru îmbunătățirea anumitor dispoziții. În prezent, în Parlamentul român se dezbate proiectul unui nou Cod penal.

C. Dispozițiile Legii nr. 360/2002 cu privire la statutul polițistului, referitoare la suspendarea din funcție

50. La epoca faptelor, după modificarea sa prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 89 din 2 octombrie 2003 («O.U.G. nr. 89/2003»), intrată în vigoare la 14 octombrie 2003, dispozițiile art. 65 ale acestei legi aveau următoarea redactare:

„(1) În cazul în care împotriva polițistului s-a început urmărirea penală (...) menținerea sa în activitate se hotărăște după soluționarea definitivă a cauzei (...)

(...)

(3) În cazul în care s-a pus în mișcare acțiunea penală pentru săvârșirea unei infracțiuni (...) de serviciu sau în legătura cu serviciul, (...) ori a unor fapte de corupție sau a oricărei alte infracțiuni săvârșite cu intenție, care l-ar face incompatibil cu exercitarea funcției de polițist, precum și pe timpul arestării preventive, polițistul este suspendat din funcție. În perioada suspendării polițistul nu beneficiază de nici un drept dintre cele prevăzute în prezenta lege (...)

(4) În cazul în care s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală ori achitarea, precum și în cazul încetării urmăririi penale ori a procesului penal, polițistul va fi repus în toate drepturile anterioare, inclusiv compensarea celor de care a fost privat pe perioada (...) suspendării din funcție (...).”

Înainte de modificarea legislativă sus-menționată, art. 65 nu prevedea suspendarea unui polițist din

funcție, precum și din drepturile aferente acesteia, decât în cazul arestării lui preventive.

51. Prin decizia din 27 mai 2004, Curtea Constituțională a decis că art. 65 precitat nu contravenea dispozițiilor constituționale care garantau prezumția de nevinovăție sau dreptul la muncă, întrucât suspendarea din funcție a unui polițist nu era decât o măsură preventivă și de siguranță și că nimic nu îl împiedica pe cel în cauză să exercite o altă profesie.

D. Operațiunile efectuate de angajații unui penitenciar la momentul punerii în libertate a unui deținut

52. Conform adresei din 29 septembrie 2005, trimisă reclamantului de închisoarea Jilava, operațiunile necesare punerii în libertate a unui deținut sunt guvernate de regulamentul de ordine interioară al închisorii și de un protocol încheiat de Ministerul Justiției cu cel al Internelor și Administrației Publice. Conform adresei din 4 ianuarie 2006 înaintate Guvernului, practic, după primirea de la instanța competentă a unui document fax prin care se dispune punerea în libertate a deținutului, angajatul procedează la următoarele operațiuni administrative: înregistrarea la secretariat a documentului fax prin care se dispune punerea în libertate și trimiterea acestuia la serviciul administrativ, care ia legătura cu instanța pentru confirmare și identifică deținutul; redactarea documentelor necesare punerii în libertate a deținutului și prezentarea dosarului directorului închisorii, pentru semnătură; întocmirea tabelului cu deținuții care urmează a fi eliberați și trimiterea tabelului la alte servicii vizate (financiar, organizarea muncii, vizite); informarea supraveghetorului-șef care îl identifică pe deținut în celulă, percheziția corporală a deținutului și însoțirea acestuia din urmă în punctul de primire al închisorii; o nouă verificare a identității deținutului, în baza dosarului său personal de la închisoare, luarea amprentelor și predarea efectelor personale și a actelor de identitate; însoțirea deținutului la ieșirea din închisoare.

ÎN DREPT

I. Cu privire la pretensele încălcări ale art. 5 alin. (1) din Convenție

53. Reclamantul se plânge cu privire la nelegalitatea plasării și menținerii sale în arest preventiv, în temeiul ordonanței procurorului din 2 august 2002 și a încheierilor de ședință din 20 august, 19 septembrie și 7 octombrie 2002, datorită necompetenței autorităților

care au emis aceste decizii, în absența motivelor prevăzute de dispozițiile Codului de procedură penală și a nepublicării regulamentului de aplicare a Legii nr. 23/1969 cu privire la executarea pedepselor, care viza și executarea detenției provizorii. El mai pretinde și lipsa bazei legale a detenției sale, pe o durată de 16 ore, la 27 septembrie 2005. Reclamantul invocă art. 5 alin. (1) din Convenție, ale cărui părți pertinente stipulează că:

„1. Orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță. Nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu excepția următoarelor cazuri și potrivit căilor legale:

a) dacă este deținut legal pe baza condamnării pronunțate de către un tribunal competent; (...)

c) dacă a fost arestat sau reținut în vederea aducerii sale în fața autorității judiciare competente, atunci când există motive verosimile de a bănui că a săvârșit o infracțiune sau când există motive temeinice de a crede în necesitatea de a-l împiedica să săvârșască o infracțiune sau să fugă după săvârșirea acesteia; (...)

A. Cu privire la detenția reclamantului, între 2 august și 19 noiembrie 2002

1. Cu privire la admisibilitate

54. În măsura în care reclamantul se plânge de încălcarea art. 5 alin. (1) din Convenție, în virtutea necompetenței procurorului de a proceda la plasarea lui în arest preventiv, la 2 august 2002, Curtea observă că, la epoca faptelor, conform art. 148 CPP, procurorul era competent să dispună o asemenea măsură [a se vedea, *mutatis mutandis*, cauza *Ilie împotriva României* (decizie), nr. 9369/02, 30 martie 2006], care a fost apoi menținută de o instanță, la 20 august 2002. Cu privire la nepublicarea regulamentului de aplicare a Legii nr. 23/1969 precitată, Curtea observă că reclamantul nu a indicat modalitatea în care nepublicarea acestui regulament ar fi putut antrena nelegalitatea plasării și menținerii acestuia în arest preventiv, în temeiul ordonanței procurorului din 2 august 2002 și a deciziilor subsecvente ale instanțelor.

55. Rezultă că această parte a plângerii trebuie să fie respinsă, pentru vădită netemeinicie, în aplicarea art. 35 alin. (3) și (4) din Convenție.

56. Cu privire la alte capete ale plângerii, Curtea constată că acestea nu sunt vădit nefondate, în sensul art. 35 alin. (3) din Convenție. Curtea relevă, de altfel, că nu există vreun motiv de inadmisibilitate, hotărând să declare admisibil restul plângerii.

2. Cu privire la fond

a) Susținerile părților

57. Reclamantul arată că nici ordonanța de arestare preventivă, dată de procuror la 2 august 2002, nici deciziile ulterioare ale instanțelor interne, de confirmare a acestei ordonanțe, nu au indicat motive concrete, spre a justifica „pericolul pentru ordinea publică” pe care l-ar fi reprezentat menținerea sa în libertate, câtă vreme art. 148 lit. h) CPP care îl prevede, constituia baza legală a plasării sale în arest preventiv. Făcând trimitere la art. 137 CPP și la hotărârea *Pantea împotriva României* [nr. 33343/96, §§ 222-223, CEDO 2003-VI (extrase)], reclamantul consideră că plasarea sa în arest preventiv nu a fost nici „legală”, nici dispusă „conform căilor legale”, contrar dispozițiilor art. 5 alin. (1) lit. c) din Convenție. Mai mult, el arată că instanțele interne nu au furnizat indicii în sprijinul afirmației conform căreia el ar fi încercat să influențeze desfășurarea anchetei.

58. Cu privire la faptele rezumate mai sus, în §§ 15-20, reclamantul arată că, în pofida dispozițiilor Legii nr. 360/2002, intrată în vigoare la 24 august 2002, care prevedea competența instanțelor de drept comun în cauzele penale referitoare la polițiști, Tribunalul Militar București, prin încheierile de ședință din 19 septembrie și 7 octombrie 2002, s-a considerat competent să dispună menținerea acestuia în arest preventiv, respingând excepția invocată cu acest obiect. Decizia Curții Militare de Apel București, din 7 decembrie 2002, a confirmat necompetența instanțelor militare și a menținut, în temeiul art. 43 alin. (6) CPP, detenția provizorie a reclamantului între 20 noiembrie și 19 decembrie 2002, însă nu a îndreptat arestarea preventivă nelegală sus-menționată.

59. Invocând jurisprudența Curții în materie, Guvernul apreciază că art. 137 și art. 148 lit. h) CPP erau dispoziții legale clare și previzibile și că, în încheierea de ședință din 20 august 2002, curtea militară de apel a examinat ordonanța de plasare în arest preventiv, dată de procuror la 2 august 2002. Curtea de apel a reținut existența probelor care dovedeau vinovăția reclamantului și posibilitatea, pentru acesta din urmă, dacă era în libertate, de a acționa pentru împiedicarea stabilirii adevărului în cauza care îl viza. Cu privire la existența pericolului pentru ordinea publică, impusă de art. 148 lit. h) CPP, Guvernul consideră că pericolul consta fără îndoială, în condițiile concrete în care reclamantul comisese infracțiunea de luare de mită.

60. Cu privire la pretinsa necompetență a tribunalului militar, de a prelungi arestarea preventivă a reclaman-